

섹션 9.

AGRICULTURAL SCIENCES AND FOODSTUFFS

DOI 10.36074/logos-13.03.2026.016

ОЦІНКА СТІЙКОСТІ СОРТІВ ЯБЛУНІ ДО КРОВ'ЯНОЇ ПОПЕЛИЦІ

Тодосійчук Ігор В'ячеславович¹, Крикунов Ігор Володимирович²

---

1. аспірант кафедри захисту і карантину рослин
Уманський національний університет, УКРАЇНА
ORCID ID: 0009-0003-3243-7450

2. канд. с.-г. наук, доцент
завідувач кафедри захисту і карантину рослин
Уманський національний університет, УКРАЇНА

У сучасних технологіях вирощування яблуневих насаджень важливого значення набуває використання стійких сортів як екологічно безпечного та економічно доцільного елемента інтегрованого захисту рослин. Генетично зумовлена стійкість дає змогу обмежити розвиток та поширення шкідника без надмірного застосування хімічних засобів захисту і відповідно зменшити пестицидне навантаження на агроценози [1, 2].

Науковці відмічають, що сорти яблуні по різному пошкоджуються попелицею кров'яною, більшість комерційних сортів характеризуються середньою або підвищеною чутливістю до заселення шкідником. Рівень пошкодження залежить не лише від генетичних особливостей сорту, а й від комплексу абіотичних і біотичних чинників [2].

У зв'язку з цим оцінка стійкості сортів яблуні до попелиці кров'яної є необхідною складовою ентомологічного моніторингу та наукового обґрунтування системи захисних заходів у яблуневих агроценозах.

Метою даного дослідження було провести порівняльну оцінку стійкості досліджуваних сортів яблуні до кров'яної попелиці в умовах промислового саду, визначити інтенсивність їх заселення і виділити сорти з підвищеною толерантністю до шкідника.

Упродовж трирічного дослідження вивчали заселеність трьох сортів 2006 року посадки і сім сортів яблуні 2015 року посадки попелицею кров'яною в умовах яблуневих насаджень Уманського національного університету

Аналіз даних наведених у таблиці показує, що рівень заселеності дерев яблуні попелицею кров'яною залежав від сортових особливостей, віку насаджень та року проведення спостережень.

Таблиця 1

**Заселеність дерев яблуні на підщепі М.9 попелицею кров'яною,
залежно від сорту та року посадки, %**

Сорт	Заселеність дерев яблуні попелицею кров'яною, бал			
	2023 р.	2024 р.	2025 р.	Сер.
2006 рік посадки				
Джонаголд	2,4	2,8	2,9	2,7
Кальвіль сніговий	1,0	1,3	1,5	1,3
Чемпіон	1,8	2,1	2,4	2,1
2015 рік посадки				
Беліда	1,3	1,4	1,5	1,4
Голд Чіф	2,2	2,4	2,6	2,4
Ред Делішес	2,4	2,3	2,7	2,5
Хоней Крісп	1,7	2,0	2,1	1,9
Флоріна	1,6	1,9	2,2	1,9
Фубракс	1,7	2,0	2,1	1,9
Фуджі	2,0	2,1	2,4	2,2
<i>НІР_{0,95}</i>	<i>0,12</i>	<i>0,12</i>	<i>0,13</i>	–

Найбільший вплив на рівень заселеності дерев яблуні фітофагом мав сортовий склад насаджень. Серед насаджень 2006 року посадки найвищий ступінь заселення попелицею відмічено у сорту Джонаголд, середній показник якого за роки досліджень становив 2,7 бала. Динаміка заселеності свідчила про поступове наростання чисельності шкідника – від 2,4 бала у 2023 р. до 2,9 балів у 2025 р., що перевищувало величину найменшої істотної різниці ($НІР_{0,95} = 0,12-0,13$) і вказувало на достовірність збільшення. Подібна реакція характеризує сорт як високосприйнятливий до заселення попелицею кров'яною.

Сорт Чемпіон мав середній рівень ураження – 2,1 бала, причому показники також зростали за роками досліджень (з 1,8 до 2,4 балів), що свідчить про поступове накопичення популяції фітофага в агроценозі. Найменша заселеність серед цієї групи була у сорту Кальвіль сніговий – 1,3 бала, що вказує на відносну стійкість даного сорту до заселення шкідником навіть за умов використання найбільш сприйнятливої підщепи М.9.

섹션 9.

AGRICULTURAL SCIENCES AND FOODSTUFFS

У насадженьях 2015 року посадки рівень ураження також значною мірою залежав від сорту. Найбільш заселеним виявився сорт Ред Делішес, середній показник заселення становив 2,5 бала, з максимумом у 2025 р. – 2,7 бала. Високим ступенем ураження характеризувався і сорт Голд Чіф – 2,4 бала, де також простежувалася тенденція до зростання чисельності попелиці. Сорт Фуджі характеризувався дещо нижчим, але достатньо високим ступенем заселеності – 2,2 бала, що підтверджує його сприйнятливість до попелиці кров'яної.

Сорти Хоней Крісп, Флоріна та Фубракс проявили подібний характер реакції на заселення шкідником. Середній рівень їх ураження становив по 1,9 бала. Разом з тим у 2025 році відмічено підвищення чисельності попелиці до 2,1–2,2 бала, що може бути зумовлено сприятливими погодними умовами для розвитку фітофага, зокрема кращою перезимівлею.

Найнижчий рівень заселеності серед насаджень 2015 року посадки відмічено у сорту Беліда – 1,4 бала. Коливання показників за роками були незначними і не перевищували показника НІР, що характеризує сорт як відносно стійкий.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

- [1] Hong-Xu Z. & Xi-Cun W. (2013). Chemical Characteristics of Normal, Woolly Apple Aphid-Damaged, and Mechanically Damaged Twigs of Six Apple Cultivars, Measured in Autumn Wood. *Journal of Economic Entomology*, 106(2). 1011–1017. <https://doi.org/10.1603/EC12168>
- [2] Marini R. & Fazio G. (2018). Apple rootstocks: history, physiology, management, and breeding. *Horticultural Reviews*, 45. 197–312. DOI: 10.1002/9781119431077.ch6